

Васил Ставрев
Извънредна награда

Вече повече от година България е член на Европейския съюз. Това събитие естествено предизвика твърде много емоции, коментари и въпроси. На нашия континент, арена на две световни войни и на още стотици конфликти, самото понятие “съюз” е било схващано твърде противоречиво и нееднозначно.

Дълго време обединенията между европейските страни са били “против” някой или нещо. Никак не е било лесно да се стигне до заключението, че това е твърде неефективно или вредно, да се осмисли идеята, че общото между нас е повече и при това много по-ценно от разделящото ни, че само сътрудничеството ще донесе просперитет.

И хората, прозрели всичко това, тръгнаха по пътя на единението. Път неравен и осеян с трудности. От този момент изминаха повече от петдесет години.

И ето, на 1 януари 2007 година България също вече е част от Европейския съюз. Събитие желано, чакано, но и порицавано. Нещо, което ще остане в историята ни. Бъдещите поколения ще се чудят как сме възприели това, какво сме почувствали. Сложен въпрос. За мен това е едно завръщане в общия европейски дом, за изграждането на който всяка държава трябва да помогне със свой личен принос. Виждането за общност от идеи, ценности, икономика и политика е светоглед, за чието изграждане са били необходими стотици години. България също е внесла нещо в европейската история и то, смея да твърдя, е изключително много. Затова стремежът ни към единната европейска общност като обединение за постигане на общи цели е повече от естествен. Защото, въпреки всички прегради, стени, идеологии, ние винаги сме носели вътре в нас усещането за Европа като дом на едно семейство. Нашата нация винаги е знаела, че мястото ни е в този дом и че рано или късно ще се “завърнем” в него. И това се случи. Присъединяването ни към Европейския съюз обаче не означава, че вече сме си свършили работата. Напротив. Идеята за обща и единна Европа е развиващ се и динамичен процес, изискващ много усилия. Европейският съюз не е даденост, а стожер към съзидание за страните членки. Само така може да се сътвори един съюз за благополучие, просперитет, обща политика, основана на уеднаквена визия за развитие, равнопоставеност, зачитане правата на всеки индивид, отстъпки в името на общата кауза.

Но въпросът има и друга страна: как Европейският съюз навлиза в страната ни, какво ни носи той? Обединената Европейска общност не е нещо, което може да се докосне, няма материална субстанция. Това е една обща идея за развитие, която може да ни даде мироглед, едно ново светоусещане в променящия се свят. Единните ценности са неразделна част от тази концепция. Ако те се възприемат от всеки европеец, той ще осъзнае и главното – че ако полага усилия в името на европейското единство, това ще е най-вече за негово благо и за успеха на неговата страна като част от Европейския съюз. Общността няма да ни направи с магическа пръчка по-проспериращи, а ще ни предостави идеи, съвети, насоки за развитието ни като интегрална част от един механизъм. Само от нас зависи дали общите идеи и ценности ще бъдат възприети от нас и дали ще ни накарат да се почувстваме като едно семейство. Визията за единна Европа може да живее, само ако се носи от обикновени европейци, усещащи ефекта на “общото” в ежедневието си. С други думи, Европейският съюз е предложение за взаимодействие, търсене на допирни точки и загърбване на предишни противоречия. Никак не е маловажен фактът, че Франция и Германия след векове конфликти преодоляха различията в името на прогреса и станаха водачи в процеса на европейското обединение.

А какво ли е моето място сред България и Европейския съюз? За мен ключовата дума в тази насока е “възможност”. Възможност за развитие, за себеуважение, за изграждане на нови хоризонти. Защото обединената европейска общност е точно това, което позволява на всеки отделен човек да покаже творческия си потенциал, собствената си индивидуалност и неповторимост на фона на идеята за единност. А това е един невероятно важен скок напред. Защото за мен може би най-значимото послание от Европейския съюз е, че всеки вече е свободен да направи прехода от “Аз искам” към “Аз мога”. Така отделната личност получава възможност сама да изгради живота си, да реализира целите си. А веднъж осъзнато, чувството за “Аз мога” прави всеки по-целеустремен. Няма нищо по-смазващо за отделния индивид от елиминирането на какъвто и да е шанс за личен избор. Затова и за мен сега е важно, че ми се предоставя възможност да осмисля собствената си ценност като част от общото.

Накрая бих искал да споделя един мой спомен, който се е запечатал в съзнанието ми още от най-ранна детска възраст и който ми въздейства силно. Бях едва на 5 години, когато в един град в сърцето на Европа бе съборена една стена. Датата беше 9 ноември 1989 г. Тогава обикновените хора от двете страни на стената се обединиха и я разрушиха, като така бе премахнат символът на разделението в нашия континент. От този момент нататък пътят окончателно се изясни и това беше пътят не към разделение, а към обединение в името на общото благо. И аз, и България вече сме част от това движение напред. Време е да съборим и Стената вътре в нас.